

TILLÆGSBETÆNKNING

afgivet af

Finans- og Skatteudvalget

vedrørende

Forslag til Finanslov for 2024

Afgivet til lovforslagets 3. behandling

Finans- og Skatteudvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit, forperson

Medlem af Inatsisartut Jens Frederik Nielsen, Demokraatit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mariia Simonsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut

Medlem af Inatsisartut Karl Tobiassen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Knud Mathiassen, Løsgænger

Udvalget har efter 2. behandlingen den 27. oktober 2023 gennemgået forslaget.

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning.....	3
1.1 Forslagets 2. behandling.....	3
2. Ændringsforslag til 3. behandlingen	5
2.1 Ændringsforslagenes samlede effekt.....	5
3. Finans- og Skatteudvalgets bemærkninger - opdelt på temaer	6
3.1 Ændringsforslag til bevillinger til forslagets 2. behandling	6
3.2 Ændringsforslag til bevillinger til forslagets 3. behandling.....	8
3.2.1. Tema 6: Tekniske ændringer, 3. behandling	9
3.2.2. Tema 7: Budgetneutrale ændringer, 3. behandling	9
3.2.3. Tema 8: Ressortændringer	10
3.2.4 Tema 9: Mindreudgifter, 3. behandling	11
3.2.5 Tema 10: Merudgifter, 3. behandling.....	11
3.2.6. Tema 11: Nye indtægtskøn.....	12
3.2.7. Tema 12: Finanslovsaftale.	13
4. Ændringsforslag til tekstanmærkninger	14
4.1. Tema: Naalakkersuisut ændringsforslag til tekstanmærkninger til forslagets 2. behandling	14
4.2. Tema: Naalakkersuisuts ændringsforslag til tekstanmærkninger til forslagets 3. behandling	15
5. Indstillinger fra Finans- og Skatteudvalget	17

Bilagsoversigt:

- E Naalakkersuisuts ændringsforslag til bevillinger til forslagets 3. behandling, dateret 13. november 2023. (Ændringsforslag nr. 60-144).
- F Naalakkersuisuts ændringsforslag til tekstanmærkninger til forslaget 3. behandling, dateret d. 13. november 2023 (Ændringsforslag nr. 145-176).
- G Rettelsesblad til Naalakkersuisuts ændringsforslag til bevillinger til forslaget 3. behandling, dateret d. 14. november 2023 (Ændringsforslag nr. 84 og 132).
- H Svar på spørgsmål fra Finans- og Skatteudvalgets betænkning til 2. Behandlingen af finanslovsforslaget.
- I Hastespørgsmål til Naalakkersuisut samt besvarelse vedr. ændringsforslag til 3. behandlingen
- J Aftale om finansloven for 2024.
- K Samrådsindkaldelse til Naalakkersuisut for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø
- L Samrådsindkaldelse til Naalakkersuisut for Finanser og Skatter samt Naalakkersuisuts samrådsnotat af af samme dag, den 15. november

1. Indledning

Finanslovsforslaget blev efter andenbehandlingen den 27. oktober genhenvist til behandling i Finans- og Skatteudvalget forud for punktets 3. behandling. Den 6. november 2023 modtog udvalget Naalakkersuisuts besvarelse af udvalgets spørgsmål, som blev stillet i udvalgets betænkning til forslagets 2. behandling. Den 13. november 2023 modtog udvalget Naalakkersuisuts 117 ændringsforslag.

1.1 Forslagets 2. behandling

Inatsisartuts 2. behandling af finanslovsforslaget fandt sted fredag den 27. oktober 2023. Til forslagets 2. behandling fremsatte Naalakkersuisut 59 ændringsforslag, heraf 52 ændringsforslag til bevillinger og 7 ændringsforslag til tekstanmærkninger. Inatsisartut vedtog ændringsforslagene bortset fra følgende, som udvalget udsatte sin stillingtagen til:

- ændringsforslag nr. 3 og 4 under Tema 1 Tekniske ændringer.
- ændringsforslag nr. 22 under Tema 2 Budgetneutrale ændringer.
- ændringsforslag nr. 34 under Tema 3 Merudgifter.
- ændringsforslag nr. 49 under Tema 5 Nye skøn på indtægter og lovbundne udgifter.
- ændringsforslag til tekstanmærkning nr. 58 under.

Udvalget begrundede sin udsættelse af sin indstilling med ønske om nærmere uddybning af ændringsforslagene. Udvalget stillede i sin betænkning en række spørgsmål til ovenstående ændringsforslag til Naalakkersuisuts besvarelse, forinden udvalget vil afgive indstilling til ændringsforslagene. Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt som bilag H.

Efter Naalakkersuisuts ændringsforslag til 2. behandlingen af finanslovsforslaget ville der være et overskud for DA-resultatet på 244,1 mio. kr. for 2024, såfremt ændringsforslagene vedtages som fremlagt til 2. behandlingen. For hele finanslovsperioden 2024-2027 vil der være et overskud på 1.150,1 mio. kr. DAU-resultatet over den 4 årige periode er overskud på 1.190,1 mio. kr.

Under forslagets 2. behandling gjorde Naalakkersuisut opmærksom på, at overskuddet forventeligt bliver lavere, når man når frem til 3. behandlingen. Naalakkersuisuts forventning var, at det vil have store konsekvenser for Landskassen, hvis rejekvoten, i henhold til den biologiske rådgivning, nedsættes med 15.000 tons. Endvidere forventede Naalakkersuisut, at der blev fremsat ændringsforslag på baggrund af indgåelsen af en ny servicekontrakt med KNI om vareforsyning. Dertil var forventningen, at der kunne komme andre uomgængelige ændringsforslag, uden at der kom uddybning heraf. Naalakkersuisut gjorde endvidere opmærksom på, at ændringsforslagene generelt skulle finansieres inden for det økonomiske råderum.

Efter Naalakkersuisuts oplysning gennemføres dette års finanslovsforhandlinger inden for Budget- og Regnskabslovens lovmæssige grænser for offentlig realvækst på højst 1 pct.

over 1 år og 2 pct. over 4 år. En sådan udmelding har baggrund i vedtagelsen af Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber (EM2021/19), som bl.a. omhandler en ændret metode for opgørelse af budgetstillingen.

Desuden indeholder Inatsisartutloven bl.a. en bestemmelse om, at den samlede budgetstilling i en kommune eller i Grønlands Selvstyre skal over 4 år være i balance eller udvise overskud.

Det er derfor målsætningen, at der over tid ikke afholdes flere udgifter, end indtægterne tillader, og at realvæksten i de offentlige udgifter begrænses som nævnt ovenfor. I forhold til budgetstillingen oplyste Naalakkersuisut under forslagens 2. behandling, at det lovfastsatte økonomiske råderum aktuelt var opgjort til 37 mio. kr. over 4 år. Dette svarer gennemsnitligt til godt 9 mio. kr. årligt de næste 4 år. I finanslovsforslaget var råderummet opgjort til ca. 55 mio. kr.

I finanslovsforslagets almindelige bemærkninger, s. 154, er der i forhold til indtægtsskønnene en forventning om, at indtægterne vil stige med 5% i perioden 2024-2027. Indtægtsskønnene har særlig relevans i forhold til balance- eller overskudskravet til finanslovsforslaget.

Aftale om finansloven for 2024

Det oplyses i finanslovsaftalen, at finansloven for 2024 bygger på de ændringer af budget- og regnskabsloven, som et enigt Inatsisartut vedtog på EM 2021.

Det oplyses desuden, at der med aftalen både er sikret et overskud på DA-resultatet i 2024 og i den samlede finanslovsperiode fra 2024-2027.

Finanslovsaftalens indhold er nærmere behandlet under afsnittet om Naalakkersuisut ændringsforslag nedenfor under afsnit 3.2.7. Tema 12: Finanslovsaftale.

Økonomisk Råd skriver i den seneste rapport, at den gunstige økonomiske udvikling fortsætter trods turbulente internationale økonomiske forhold, og at der forventes vækst i økonomien med knap 2% i 2023. Økonomisk Råd skriver ligeledes, at der for Landskassen skønnes overskud i 2023. Samtidig mener Økonomisk Råd ikke at overskuddene er store i forhold til den meget gunstige konjunkturudvikling og de uløste holdbarhedsproblemer. Rådet skriver ligeledes at der er massiv mangel på arbejdskraft, og mener at det er vigtigt at finanspolitikken ikke forstærker rekrutteringsproblemerne på arbejdsmarkedet. Rådet anbefaler ligeledes, at der ikke anvendes mere af det økonomiske råderum, end der allerede er disponeret i finanslovsforslaget for 2024.

Om den økonomiske politik konstaterer Økonomisk Råd, at der er et stort reformbehov, og at arbejdskraftproblemet er en væsentlig økonomisk udfordring.

Naalakkersuisut anvender vendingen ”Kernevefærd og reformbehov FFL2024” som overskrift til de almindelige bemærkninger til forslaget. Naalakkersuisut indleder desuden sine mål og principper for den økonomiske politik med følgende:

”Som grundlag for prioriteringerne i forbindelse med det foreliggende finanslovsforslag har Naalakkersuisut blandt andet lagt følgende til grund for sine prioriteringer:

- Udarbejdelse af en robust finanslov, hvor der tages højde for den globale økonomiske- og geopolitiske uro. De betydelige demografiske forskydninger med flere ældre og færre i den erhvervsaktive alder medfører i sig selv behov for skarpere prioriteringer mellem sektorer og en sektorplanlægning, der afspejler dette. Der er således behov for ændringer i indretningen af samfundet, hvis velfærdsydelser skal bevares og udvikles. Dertil kommer stigende udgifter som følge af klimakrisen, hvad enten der er tale om tiltag i Karratfjorden eller tilpasninger af vores anlæg, såsom havne.
- Gennemførelse af reformer der fremtidssikrer velfærdssamfundet og tilpasser den offentlige sektor til befolkningens størrelse. Dette arbejde er forankret i arbejdet med Holdbarheds- og vækstplan 2. Af væsentlige mål kan nævnes afbureaukratisering, øget selvforsørgelse gennem bl.a. uddannelse, udvikling af nye erhverv og sikring af velfærd for særligt ældre, udsatte børn og unge og syge.”

Naalakkersuisut forventer at kunne præsentere ovennævnte "Holdbarheds- og Vækstplan 2" i efteråret 2023. Naalakkersuisut oplyser, at denne plan vil indeholde reformer og initiativer med fokus på effektive og sammenhængende løsninger med det formål at sikre en bæredygtig økonomi. Set i lyset af særligt de faldne bemærkninger under forslaget 1. behandling, ville det efter udvalgets mening, have været hensigtsmæssigt, at denne havde ligget klar, sådan at finanslovsforslaget for 2024 også kunne ses i det perspektiv.

2. Ændringsforslag til 3. behandlingen

2.1 Ændringsforslagenes samlede effekt

På baggrund af Inatsisartuts 2. behandling af finanslovsforslaget og efter de sideløbende forhandlinger med Inatsisartuts partier, har Naalakkersuisut den 13. november 2023 fremsat 117 ændringsforslag. Heraf er de 85 ændringsforslag til bevillinger, jf. bilag E, og de 32 forslag til ændring af tekstanmærkninger, jf. bilag F.

Nedenstående tabel viser resultaterne i FFL2024 efter forslaget 2.- og 3. behandling, såfremt Naalakkersuisuts ændringsforslag godkendes som foreslået.

Beløb i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
DAU-resultat i FFL2024	-101,4	-182,6	-243,0	-221,2
DA-resultat i FFL2024	-91,4	-172,6	-233,0	-211,2
DAU-effekt af ændringsforslag til 2. behandlingen	-153	-106	-91	-92

DAU-effekt af ændringsforslag til 3. behandlingen	-37	-39	-25	-17
DAU-resultat til 3. behandlingen	-291,4	-327,1	-359,1	-329,7
DA-resultat til 3. behandlingen	-284,4	-317,1	-349,1	-319,7

Det fremgår af ovenstående tabel, at med ændringsforslagene til 2. og 3. behandlingen bliver der et overskud på 284,4 mio. kr. for DA-resultatet i 2024 såfremt ændringsforslagene godkendes som fremlagt. For hele perioden 2024-2027 vil der være et samlet overskud på 1.270,3 mio. kr. for DA.

3. Finans- og Skatteudvalgets bemærkninger - opdelt på temaer

3.1 Ændringsforslag til bevillinger til forslagets 2. behandling

Inatsisartuts 2. behandling af finanslovsforslaget fandt sted fredag den 27. oktober 2023. Til forslagets 2. behandling fremsatte Naalakkersuisut 59 ændringsforslag, heraf 52 ændringsforslag til bevillinger og 7 ændringsforslag til tekstanmærkninger. Inatsisartut vedtog ændringsforslagene bortset fra følgende, som udvalget udsatte sin stillingtagen til:

- ændringsforslag nr. 3 og 4 under Tema 1 Tekniske ændringer.
- ændringsforslag nr. 22 under Tema 2 Budgetneutrale ændringer.
- ændringsforslag nr. 34 under Tema 3 Merudgifter.
- ændringsforslag nr. 49 under Tema 5 Nye skøn på indtægter og lovbundne udgifter.
- ændringsforslag til tekstanmærkning nr. 58.

Udvalget begrundede sin udsættelse af sin indstilling med ønske om nærmere uddybning af ændringsforslagene. Udvalget stillede i sin betænkning en række spørgsmål til ovenstående ændringsforslag til Naalakkersuisuts besvarelse, forinden udvalget vil afgive indstilling til ændringsforslagene. Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt som bilag H.

3.1.1. Tema 1 – Tekniske ændringer

Naalakkersuisut har fremsat 5 ændringsforslag under denne overskrift, som er nummereret fra 1 til 5. Disse ændringsforslag er samlet DAU-neutrale henover finansåret og budgetoverslagsårene.

Temaet vedrører opdatering af tekst og aktivitetstabeller mv. i budgetbidragene. Opdateringerne sker på baggrund af tekniske spørgsmål fra Finans- og Skatteudvalget til finanslovsforslaget mv. Ændringsforslag nr. 1, 2 og 5 blev vedtaget til forslagets 2. behandling efter udvalgets indstilling herom.

Udvalget udsatte sin stillingtagen til ændringsforslag nr. 3 og 4 til forslagets 3. behandling.

I forbindelse hermed stillede udvalget spørgsmålstegn ved, om der er afsat midler nok til disse hovedkonti. Udvalget stillede spørgsmål om, hvorvidt Naalakkersuisut agtede at fremsætte ændringsforslag om merbevillinger til nævnte hovedkonti. Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt som bilag H.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 3 og 4 under tema 1 **vedtages**.

3.1.2. Tema 2 – Budgetneutrale ændringer

Naalakkersuisut har fremsat 27 ændringsforslag under denne overskrift, som er nummereret fra 6 til 32. Disse ændringsforslag er samlet DAU-neutrale henover finansåret og budgetoverslagsårene.

Temaet vedrører særligt 3 grupper af ændringsforslag:

1. Udmøntning af puljer fra hovedkonto 20.11.70 Reserve til nye initiativer.
2. En række rokeringer inden for forskellige Naalakkersuisutområder.
3. Udmøntning af en række anlægsprojekter.

Ændringsforslag nr. 6-21 og ændringsforslag nr. 23-32 blev vedtaget til forslagens 2. behandling efter udvalgets indstilling herom.

Udvalget udsatte sin stillingtagen til ændringsforslag nr. 22 til forslagens 3. behandling. I forbindelse hermed stillede udvalget en række spørgsmål til Naalakkersuisut. Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt som bilag H.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 22 under tema 2 **vedtages**.

3.1.3. Tema 3 – Merudgifter

Naalakkersuisut har fremsat 6 ændringsforslag under denne overskrift, som er nummereret fra 33 til 38. Disse ændringsforslag vil forringe DAU-resultatet med 16,149 mio. kr. i finansåret 2024 og med 13,6 mio. kr. årligt i budgetoverslagsårene 2025-2027.

Disse ændringsforslag vedrører en række ikke-budgetterede merudgifter som vurderes at være ufravigelige, hvorfor de blev indarbejdet i budgettet til 2. behandlingen. Ændringsforslag nr. 33 og ændringsforslag nr. 35-38 blev vedtaget til forslagens 2. behandling efter udvalgets indstilling herom.

Udvalget udsatte sin stillingtagen til ændringsforslag nr. 34 til forslagens 3. behandling. I forbindelse hermed stillede udvalget spørgsmål til Naalakkersuisut. Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt som bilag H.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 34 under tema 3 **vedtages**.

3.1.4. Tema 5 – Nye skøn på indtægter og lovbundne udgifter

Naalakkersuisut har fremsat 9 ændringsforslag under denne overskrift, som er nummereret fra 44 til 52. Disse ændringsforslag vil forbedre DAU-resultatet med 115,4 mio. kr. i finansåret 2024 og med 110,9 mio. kr. i 2025 samt med 96,4 mio. kr. i og 96,9 mio. kr. i henholdsvis 2026 og 2027.

Under dette tema fremsættes et ændringsforslag, som er konsekvens af nye skøn på lovbundne udgifter og skatteindtægter.

- Det nye skøn på skatteindtægterne forbedrer indtægterne med mellem 65-70 mio. kr. årligt. Dette er primært højere landskatteindtægter på 50 mio. kr. årligt, som er en konsekvens af de gode konjunkturer. Dertil er der lidt højere stempelafgifter og arbejdsmarkedsafgifter.
- Dertil er der fremsat på efterårssamlingen 2023 Forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om havneafgift (Genindførelse af en krydstogtpassagerafgift), som giver 45 mio. kr. årligt i 2024-2025 og 30 mio. kr. årligt derefter.

Ændringsforslag nr. 44-48 og ændringsforslag nr. 50-52 blev vedtaget til forslagens 2. behandling efter udvalgets indstilling herom.

Udvalget udsatte sin stillingtagen til ændringsforslag nr. 49 til forslagens 3. behandling. I forbindelse hermed stillede udvalget spørgsmål til Naalakkersuisut. Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt som bilag H.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 49 under tema 5 **vedtages**.

3.2 Ændringsforslag til bevillinger til forslagens 3. behandling

Som nævnt tidligere har Naalakkersuisut fremsat 85 nye ændringsforslag til bevillinger (nærværende betæknings bilag E) samt 32 ændringsforslag til tekstanmærkningerne (nærværende betæknings bilag F). Der er således i alt 117 ændringsforslag til 3. behandlingen. Det fremgår af bilag 1 til Naalakkersuisuts ændringsforslag, at ændringsforslag til bevillinger er opdelt i 7 temaer.

Den 14. november stillede udvalget en række hastespørgsmål til Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter vedrørende visse ændringsforslag, og fik Naalakkersuisuts besvarelser samme dag. Der henvises til bilag I.

Som opfølgning til Naalakkersuisuts besvarelse indkaldte udvalget Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø samt Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter i samråd. Der henvises til bilag K og L. Udvalget har dog ikke ved betækningsens afgivelse modtaget samrådsnotat fra Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø.

Det fremgår af bilag 1 til ændringsforslagene til bevillinger til 3. behandlingen er opdelt på følgende temaer:

- Tema 6: Tekniske ændringer, 3. behandling
- Tema 7: Budgetneutrale ændringer, 3. behandling
- Tema 8: Ressortændringer
- Tema 9: Mindreudgifter, 3. behandling
- Tema 10: Merudgifter, 3. behandling
- Tema 11: Nye indtægtskøn
- Tema 12: Finanslovsaftale.

I det følgende beskrives kort det væsentligste indhold under de enkelte temaer.

3.2.1. Tema 6: Tekniske ændringer, 3. behandling

Naalakkersuisut har fremsat 12 ændringsforslag under denne overskrift, som er nummereret fra 60 til 71. Disse ændringsforslag vil være DA-neutrale i finansåret 2024 og årligt i overslagsårene.

Temaet vedrører opdatering af tekst og aktivitetstabeller mv. i budgetbidragene. Herudover rettes en række teknisk fejl i tekst og tabeller. Der fremsættes ikke ændringsforslag med bevillingsændringer under temaet.

Finansudvalget har ingen supplerende bemærkninger eller kommentarer til de enkelte ændringsforslag.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 60-71 under tema 6 **vedtages**.

3.2.2. Tema 7: Budgetneutrale ændringer, 3. behandling

Naalakkersuisut har fremsat 15 ændringsforslag under denne overskrift, som er nummereret fra 72 til 86. Disse ændringsforslag vil være DA-neutrale i finansåret 2024 og årligt i overslagsårene.

Der fremsættes ændringsforslag på baggrund af en række budgetneutrale rokeringer. Ændringsforslagene er særligt affødt af, at

- Hovedkonto 20.11.70 Reserve til nye initiativer: Udmøntning af midler i forlængelse af finanslovsaftalen.
- Hovedkonto 30.10.48 Social- og Sundhedsfaglig forebyggelse: Udmøntning af 2,8 mio. kr. til selvmordsforebyggelse.
- Hovedkonto 67.01.18 Genetablering af en øremærket bevilling til støtte af borgerinddragelse på råstofområdet.
- 80.00.01 Omrokeringsreserven - En budgetneutral rokering af beløbene i de enkelte overslagsår på hovedkonto, således de passer til det forventede anlægsudgifter.

- Hovedkonto 82.30.01 EU-projekter vedrørende ”Grøn vækst”: Udmøntning af grøn vækst projekter på baggrund af Naalakkersuisuts godkendelse af tiltaget.
- Hovedkonto 84.40.12 Uddannelsesbyggeri: Udmøntning af midler til et projekt for en kommende skole for selvforsyning.
- Hovedkonto 89.72.12 Boligprojekter og Erstatningsbyggeri: Oprettelse af en række projekter med henblik på opførelse af lejeboliger og ungdomsboliger på en række lokaliteter over hele landet. Dette sker som opfølgning på finanslovsaftalen.

Finansudvalget har ingen supplerende bemærkninger eller kommentarer til de enkelte ændringsforslag.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 72-86 under tema 7 **vedtages**.

3.2.3. Tema 8: Ressortændringer

Under temaet fremsættes der 34 ændringsforslag, som er nummereret fra 87 til 120. Disse ændringsforslag vil være DA-neutrale i finansåret 2024 og årligt i overslagsårene.

Der fremsættes en række budgetneutrale ændringsforslag på baggrund af koalitionsændringen i ultimo september. Det drejer sig om ressortændringer af følgende fagområder:

- Erhverv
- Ligestilling
- Selvstændighed
- Familieområdet.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 87-120 under tema 8 **vedtages**.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraatit afgiver følgende mindretalsudtalelse:

”God ledelse er essentiel for at opnå gode resultater og et godt arbejdsmiljø på alle arbejdspladser. Det gælder både i den offentlige sektor og på det private arbejdsmarked. Og det gælder os i Naalakkersuisut. God ledelse i Naalakkersuisut er desværre en mangelvare, hvilket de mange udskiftninger i Naalakkersuisut vidner om. Værdifuldt arbejde går tabt, og den manglende kontinuitet koster derfor både tid og penge. Det er uacceptabelt.

Den ustabile regeringsledelse og de mange udskiftninger i Naalakkersuisut er dyrt for samfundet. Demokraatit er på den baggrund nødt til at bede Formanden for Naalakkersuisut om at tage sig alvorligt sammen og få styr på sit Naalakkersuisut. Det vil være ønskeligt, at det nuværende Naalakkersuisut fortsætter resten af valgperioden, så vi ikke skal fortsætte med at se spildt arbejde og spildt tid. Det er ikke godt for befolkningen. Og det er trods alt på vegne af befolkningen, at vi alle sidder, hvor vi gør.”

3.2.4 Tema 9: Mindreudgifter, 3. behandling

Naalakkersuisut har fremsat 2 ændringsforslag under dette tema, som er nummereret fra 121 til 122. Disse vil forbedre DA-resultatet med 6 mio. kr. i finansåret 2024, med 49 mio. kr. i 2025 samt med 56 mio. kr. i både 2026 og 2027.

Ændringerne under dette tema omhandler konsekvenser af ny lovgivning, nye indtægtsskøn og finanslovsaftalen.

Opmærksomheden henledes særligt på følgende ændringsforslag:

- Hovedkonto 10.13.11 Kontante udgifter til aktieselskaber - Da der i FFL-forhandlingerne er opnået enighed om at indskyde 243 mio. kr. fra Fonden for Langsigtede Investeringer i Kalaallit Airports A/S har det været muligt at nedsætte bevillingen på finanslovsforslaget til kapitalindskud i selskabet med et tilsvarende beløb. Dette indgår i finanslovsaftalen.
- Hovedkonto 40.91.03 Kursusvirksomhed - Der har været betydelige underforbrug på bevillingen hvert år de seneste 3 år. I 2022 blev den nedsat med 7,1 mio. kr. Det anses derfor forsvarligt at nedsætte den med 6 mio. årligt.

Finansudvalget har ingen supplerende bemærkninger eller kommentarer til de enkelte ændringsforslag.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 121-122 under tema 9 **vedtages**.

3.2.5 Tema 10: Merudgifter, 3. behandling

Naalakkersuisut har fremsat 9 ændringsforslag under dette tema, som er nummereret fra 123 til 131. Disse vil forringe DA-resultatet med 48,3 mio. kr. i finansåret 2024, og årligt med 36,5 mio. kr. fra 2025 til 2027.

Ændringsforslagene drejer sig særligt om:

- Hovedkonto 10.10.11 Ministersekretærer - Der fremsættes ændringsforslag som følge af at bevillingen i FL2023 har vist sig at være budgetteret for lavt.
- Hovedkonto 24.01.01 Skattestyrelsen - Der afsættes ændringsforslag med henblik på ansættelse af en ekstra tolder samt anskaffelse af bil til vedkommende. Dette med henblik på at øge kontrolindsatsen i Sydgrønland. Endvidere afsættes driftsmidler på baggrund af de af Inatsisartut vedtagne lovforsalg om forvaltning af skatter og ind- og udførsel af varer.
- Hovedkonti 67.01.12 Afdeling for Justitsområdet og 67.04.01 Forbruger- og Konkurrencestyrelsen. Der afsættes midler på baggrund af Inatsisartuts forventede vedtagelse af lov om ligestilling og antidiskrimination.

- Hovedkonto 73.04.08 Selvforsyning i mindre bosteder og yderdistrikter. Der afsættes midler til indgåelse af ny servicekontrakt vedr. Neqi A/S i 2024. I den forbindelse skal slagteriet i Kangerlussuaq indgå i planerne.
- Hovedkonto 73.04.10 Vare- og Bankforsyning. Der afsættes midler til indgåelse af en ny servicekontrakt med KNI.

Finansudvalget har ingen supplerende bemærkninger eller kommentarer til de enkelte ændringsforslag.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 123-131 under tema 10 **vedtages**.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraatit afgiver følgende mindretalsudtalelse:

”Alle partier her i Inatsisartut kan godt lide at sige, at der skal bruges færre penge på offentlig administration. Demokraatit må dog konstatere, at Naalakkersuisut og forligspartierne har det hele i munden. Der sker nemlig absolut intet, når det handler om konkret politik. Under dette tema ser vi for eksempel, at man vil øge udgifterne til administration i Skattestyrelsen med omkring 5 millioner kroner om året. Vi ser også, at man er blevet nødt til at droppe påtænkte besparelser i den offentlige administration på et tocifret millionbeløb, fordi man ikke har formået at effektivisere. Man har heller ikke formået at spare tilstrækkeligt på eksterne konsulenter. Og man har ikke formået at digitalisere i tilstrækkelig grad. Det er en kæmpe falliterklæring, at man konstant siger, at man vil nedbringe udgifterne til offentlig administration, men at man er ude af stand til at gøre det, når det kommer til stykket.

Herudover er det skuffende, at man endnu en gang vælger blot at pumpe flere penge i Neqi A/S i stedet for at tage fat på problemets kerne og grundigt kortlægge hele Neqi A/S og komme op med en stabil langsigtet løsning. Demokraatit bemærker i denne forbindelse, at Naalakkersuisut ikke har afsat penge til Neqi A/S i overslagsårene, hvilket må og skal betyde, at man påregner at finde en god og langsigtet løsning i løbet af 2024. Dette vil vi skarpt holde øje med.”

3.2.6. Tema 11: Nye indtægtsskøn

Naalakkersuisut har fremsat 3 ændringsforslag under dette tema, som er nummereret fra 132 til 134. Disse vil forbedre DA-resultatet med 50,16 mio. kr. i 2024, med 45,6 mio. kr. i 2025 samt med 29,2 mio. kr. i både 2026 og 2027.

Under dette tema fremsættes ændringsforslag på baggrund af nye skøn for visse skatter og afgifter.

- Hovedkonto 24.11.10 Indførselsafgifter - Der fremsættes ændringsforslag som følge af ændringer af lov om indførselsafgifter under EM2023. Med ændringsforslaget

indarbejdes ændringer pba. ophævelse af en række kødafgifter samt ændringer i afgiften på emballage jf. finanslovsaftalen. Endelig er en række indtægtsskøn ajourført på baggrund af de seneste erfaringstal.

- Hovedkonto 24.11.13 Havneafgift - Der fremsættes ændringsforslag som følge af den forventede vedtagelse af ny lov om havne- og krydstogtpassagerafgift under EM2023. Ændringsforslaget korrigerer det til 2. behandlingen tidligere fremsatte.
- Hovedkonto 24.11.27 Ressourcerenteafgifter - Der fremsættes ændringsforslag på baggrund af at især kvoten på rejser er blevet reduceret. Dette forventes dog først at have fuldt budgetmæssig effekt fra 2025, idet der kan overføres reservekvoter fra 2023 til 2024.

Finansudvalget har ingen supplerende bemærkninger eller kommentarer til de enkelte ændringsforslag.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 132-134 under tema 11 **vedtages**.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraatit afgiver følgende mindretalsudtalelse:

”85 millioner kroner. Så mange ekstra penge vil Naalakkersuisut og forligspartierne hvert år hente fra befolkningens lommer i 2024 og i årene, der kommer. Det svarer til, at hver eneste grønlander står til at miste 1.500 kroner. En SIK-familie med to børn, en mor og en far vil således have 6.000 kroner mindre til sig selv om året. Pensionist-ægtesparret, der netop har fejret, at den gensidige forsørgerpligt er blevet ophævet, kan se frem til, at IA, Siumut, Naleraq og Atassut henter 3.000 kroner i deres pengepung.

Helt konkret henter IA, Siumut, Naleraq og Atassut pengene ved ikke at sænke afgiften på importeret sodavand. Hidtil har det været sådan, at sodavand produceret herhjemme havde en afgift på 3,50 kroner, mens importeret sodavand havde en afgift på 7,50 kroner. Med lukningen af Nuuk Imeq er man nu som forbruger nødt til at købe importeret sodavand, hvilket gør dette produkt fire kroner dyrere. Dette betyder, at Naalakkersuisut og forligspartierne henter 20 millioner kroner ekstra fra borgernes lommer. De resterende 65 millioner kroner bliver hentet på emballage. Afgifter som disse vender den tunge ende nedad, hvilket betyder, at uligheden stiger. Jeg gentager; det røde Naalakkersuisut med IA i spidsen har taget et aktivt valg om at øge uligheden i samfundet. Det er helt skørt. Og det kan vi fra Demokraatit naturligvis ikke støtte.”

3.2.7. Tema 12: Finanslovsaftale.

Naalakkersuisut har fremsat 10 ændringsforslag under dette tema, som er nummereret fra 135 til 144. Disse vil forringe DA-resultatet med 17,050 mio. kr. i finansåret 2024, med 13,1 mio. kr. i 2025, med 11,6 mio. kr. i 2026 og endelig med 2,6 mio. kr. 2027.

Dette indeholder ændringsforslag udarbejdet på baggrund af den under bilag J vedlagte finanslovsaftale, som blev underskrevet 6. november 2023. Opmærksomheden henledes på, at enkelte ændringsforslag under øvrige temaer også er knyttet op på aftalen, jf. det herom tidligere anførte.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 135-144 under tema 12 **vedtages**.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraatit afgiver følgende mindretalsudtalelse:

”Her har vi at gøre med tiltagene i selve finanslovsforliget. Det er disse emner som forligspartierne gerne vil sælge som sejre til befolkningen. Derfor er der helt bestemt også gode og støtteværdige tiltag iblandt. Det gælder for eksempel de forbedrede forhold for plejefamilier, det gælder oprettelsen af et uddannelsesråd og det gælder de penge, der er afsat til at fremme etableringen af et nationalt sorgcenter.

Men det helt store salgargument har været, at man afsætter flere penge til Sundhedsvæsenet. Partierne bar finanslovsforliget har da også indgået et sundhedsforlig. Hovedproblemet er, at begge dele er en stor lappeløsning. Der er afsat alt for lidt i forhold til at løse udfordringerne i Sundhedsvæsenet både her og nu og særligt på lang sigt.

Der kommer flere og flere ældre. Der er flere og flere livsstilssygdomme. Og der er flere og flere børn og unge med diagnoser. Disse ting har allerede øget presset på Sundhedsvæsenet og de kommer til at øge presset endnu mere i de kommende år. Det kræver en langsigtet plan og det kræver flere penge.

Forligspartierne og Naalakkersuisut har valgt den kortsigtede lappeløsning, men har ingen visioner for, hvordan fremtidens sundhedsvæsen skal se ud og ingen idéer til, hvordan problemerne med fastholdelse og rekruttering skal løses. Man prøver at pumpe tallene op ved at sige, at man afsætter 114 millioner kroner. Sandheden er jo, at dette er over en periode på fire år. I 2024 bliver der kun afsat 35 millioner kroner ekstra, og dette beløb falder faktisk i overslagsårene. Sagt anderledes, så er indsatsen på sundhedsområdet for uambitiøs og for lille.”

4. Ændringsforslag til tekstanmærkninger

4.1. Tema: Naalakkersuisut ændringsforslag til tekstanmærkninger til forslagets 2. behandling

Naalakkersuisut fremsatte i alt 7 ændringsforslag til tekstanmærkninger, som er nummereret fra 53 til 59. Ændringsforslag nr. 54-57 og ændringsforslag nr. 59-60 blev vedtaget til forslagets 2. behandling efter udvalgets indstilling herom.

Udvalget udsatte sin stillingtagen til ændringsforslag nr. 58 til forslaget 3. behandling. I forbindelse hermed stillede udvalget spørgsmål til Naalakkersuisut. Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt som bilag H.

Udvalget konstaterer, at denne tekstanmærkning indeholder straffebestemmelser. Udvalget skal på denne baggrund for god ordens skyld bemærke, at det for udvalget fremstår usikkert, hvorvidt straffebestemmelser, som alene har hjemmel i en tekstanmærkning, vil kunne håndhæves. Det er udvalgets umiddelbare forståelse, at en overtrædelse af de sanktionerede bestemmelser i tekstanmærkningen samtidig vil indebære en overtrædelse af anden sanktioneret lovgivning, herunder indførselslovgivningen, og at usikkerheden omkring straffebestemmelserne i den pågældende tekstanmærkning derfor næppe i praksis kan forventes at give anledning til problemer i forhold til håndhævelse af tekstanmærkningen. Det er desuden udvalgets forståelse og forventning, at Naalakkersuisut snarest vil søge tekstanmærkningen afløst af bestemmelser i den ordinære lovgivning. Udvalget finder det dog rigtigst at henlede Naalakkersuisuts opmærksomhed på de principielle problemstillinger omkring straffebestemmelser i tekstanmærkninger.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 58 til tekstanmærkninger **vedtages**.

4.2. Tema: Naalakkersuisuts ændringsforslag til tekstanmærkninger til forslaget 3. behandling

Naalakkersuisut har fremsat i alt 31 ændringsforslag til finanslovsforslagets tekstanmærkninger, som er nummereret fra 145 til 176. En række af disse vedrører ressortændringer, hvor eksisterende tekstanmærkninger flyttes.

De væsentligste nye tekstanmærkninger omfatter følgende:

- Til aktivitetsområde 10-89, nr. 6-7. Det tydeliggøres i de såkaldte katastrofehjemler, at anvendelsen af disse er knyttet op på den beredskabsmæssige indsats.
- Til hovedkonto 51.01.04 Genetableringsstøtte. Der søges om bemyndigelse til at afholde udgifter til klimabetinget katastrofehjælp til fiskeri, fangere og fåreholdere inden for bevillingen på hovedkonto 51.01.04 Genetableringsstøtte. Bevillingen er som led i finanslovsaftalen samtidig forhøjet.
- Til hovedkonto 10.13.11, nr. 2, Kontante udgifter til aktieselskaber Med de sidste indskud af kapital i Kalaallit Airports Holding A/S jf. finanslovsaftalen er der behov for at tilpasse tekstanmærkningen.
- Til hovedkonto 10.13.11, nr. 3. Kontante udgifter til aktieselskaber. Der søges en ny hjemmel til at indskyde 400 mio. kr. i NunaGreen A/S i løbet af den 4-årige finanslovsperiode. Det er en betingelse for indskydelse af midlerne, dels at der indgås en investeringsaftale mellem Grønlands Selvstyre og NunaGreen A/S om anlæggelse og finansiering af udvidelsen af vandkraftværket Utoqqarmiut Kangerluarsunnguut (Buksefjordsværket i Nuuk) samt vandkraft til forsyning af

Qasigianniguit og Aasiaat, dels at der foreligger en positiv samfundsøkonomisk konsekvensvurdering af anlægsprojekterne.

- Til hovedkonto 20.01.01 Departementet for Finanser og Skatter. Der foreslås en ny tekstanmærkning, som bemyndiger Naalakkersuisut til at meddele ejerne Esani A/S en fravigelse af soliditetskravet på 25 pct. for selskabet. Dette muliggør, at Esani kan optage nye lån med henblik på finansiering af de nye affaldsforbrændingsanlæg, som er blevet dyrere.
- Til hovedkonto 20.11.70 Reserve til nye initiativer. Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til at afgive et bindende tilsagn om årlig driftsstøtte på 1 mio. kr. til etablering af et nationalt sorgcenter i Grønland.
- Til hovedkonto 72.20.10 Godstransport. Der søges om en ny tekstanmærkning, som bemyndiger Naalakkersuisut til at indgå aftaler med Royal Arctic Line A/S med henblik på godsbeholdning i Qaanaaq distrikt, idet udgiften hertil dækkes gennem rederiets øvrige aktiviteter.

Finansudvalget har følgende kommentar til ændringsforslag nr. 147.

Med sit ændringsforslag til hovedkonto 10.13.11, nr. 3. Kontante udgifter til aktieselskaber, søger Naalakkersuisut en ny hjemmel til at indskyde 400 mio. kr. i NunaGreen A/S i løbet af den 4-årige finanslovsperiode.

I forhold til dette har Finans- og Skatteudvalget et ønske om, at Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg orienteres om anvendelsen af denne tekstanmærkning.

Udvalget **indstiller på den baggrund**, at ændringsforslag nr. 145 til 176 til tekst-anmærkninger **vedtages**.

5. Indstillinger fra Finans- og Skatteudvalget

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 3 og 4 under tema 1 **vedtages**.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 22 under tema 2 **vedtages**.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 34 under tema 3 **vedtages**.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 49 under tema 5 **vedtages**.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 60-71 under tema 6 **vedtages**.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 72-86 under tema 7 **vedtages**.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 87-120 under tema 8 **vedtages**.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 121-122 under tema 9 **vedtages**.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 123-131 under tema 10 **vedtages**.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 132-134 under tema 11 **vedtages**.

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut samt Løsgænger **indstiller**, at ændringsforslag nr. 135-144 under tema 12 **vedtages**.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 58 til tekstanmærkninger **vedtages**.

Udvalget **indstiller**, at ændringsforslag nr. 145 til 176 til tekstanmærkninger **vedtages**.

Efter Inatsisartuts afstemning om de til 2. og 3. behandlingen fremsatte ændringsforslag, **indstiller** et enigt udvalg, at det samlede lovforslag herefter **vedtages** i den foreliggende form.

Med disse bemærkninger skal Finans- og Skatteudvalget overgive finanslovsforslaget til Inatsisartuts 3. behandling.

Asii Chemnitz Narup
Forperson

Jens Frederik Nielsen
Næstformand

Peter Olsen

Mariia Simonsen

Kuno Fencker

Karl Tobiassen

Knud Mathiassen